

Закінчення строку дії договору не є підставою для припинення зобов'язань за договором: позиція Верховного Суду

Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 04.05.2018 у справі [№ 927/333/17](#)

Обставини справи: у березні 2017 ПП «ТТ» (продавець/позивач) звернулося до суду першої інстанції з позовом про стягнення з ТОВ «Т» (покупець/відповідач) 424 425,80 грн основного боргу, 81 108,10 грн пені, 33 237,15 грн інфляційних втрат та 3 % річних у сумі 7 780,30 грн. Позовна заява обґрунтовується неналежним виконанням відповідачем зобов'язань зі своєчасної оплати отриманого від позивача товару за договором купівлі-продажу № 187В (далі — договір № 187В).

Суд першої інстанції

Рішенням суду першої інстанції позовні вимоги задоволено. Стягнуто з відповідача на користь позивача 424 425,80 грн основного боргу, 80 910,68 грн пені, 33 237,15 грн інфляційних втрат та 3 % річних у сумі 7 759,24 грн.

Рішення мотивовані статтями 526, 530, 546, 612, 625, 631, 692, 712 Цивільного кодексу України (далі — ЦКУ), статтями 180, 217, 230 Господарського кодексу України (далі — ГКУ) та статтями 33, 34, 43, 101 Господарського процесуального кодексу України (далі — ГПКУ) в редакції, чинній до 15.12.2017, з посиланням на які суди дійшли висновку про доведеність прострочення виконання покупцем своїх зобов'язань з оплати товару, переданого продавцем за договором № 187В, та правомірне нарахування позивачем пені, інфляційних втрат і 3 % річних.

Суд касаційної інстанції

Не погодившись із рішенням суду першої інстанції ТОВ «Т»/відповідач/скаржник звернувся з касаційною скаргою, у якій просить **скасувати рішення у частині стягнення пені,**

нарахованої після 31.12.2016, і прийняти постанову про відмову в задоволенні позовних вимог у цій частині.

В обґрунтування своєї правової позиції скаржник посилається на невірне застосування і порушення судами першої інстанції приписів статті 631 ЦКУ та статей 230, 231 ГКУ, наголошуючи на тому, що **судами не взято до уваги закінчення 31.12.2016 строку дії договору № 187В, пунктом 8.2 якого встановлювався розмір пені, внаслідок чого після 31.12.2016 пеня нараховувалася позивачем неправомірно.**

Суд касаційної інстанції вважає, що касаційну скаргу слід залишити без задоволення з таких підстав: 16.01.2016 між сторонами було укладено договір № 187В, за умовами пункту 1.1 якого продавець зобов'язується передати (відпустити) у власність покупця товар, а покупець зобов'язується прийняти та оплатити товар у повному обсязі в порядку та на умовах, визначених у даному договорі, під товаром у цьому договорі розуміються паливно-мастильні матеріали, а саме газ скраплений, дизельне пальне, А-92, А-95. Оплату рахунка, наданого продавцем, покупець зобов'язаний здійснити протягом 1 (одного) банківського дня з моменту його виставлення продавцем. Відповідно до пункту 5.3 договору № 187В покупець зобов'язаний за прострочення оплати сплатити продавцю пеню в розмірі подвійної облікової ставки НБУ від суми заборгованості за кожен день прострочення платежу. Пеня нараховується за весь період прострочення по день проведення розрахунків відповідно до умов договору.

На виконання умов договору позивач у період з 16.01.2016 по 31.12.2016 передав, а відповідач/скаржник прийняв товар на суму 811 886,15 грн. Відповідач/скаржник свої зобов'язання за договором належним чином не виконав, а саме частково розрахувався за отриманий товар, внаслідок чого у продавця виникло право вимагати від відповідача сплатити пеню, інфляційні втрати і 3 % річних.

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного господарського суду

Колегія суддів погоджується з висновками судів з огляду на таке.

Згідно з частиною 2 статті 625 ЦКУ боржник не звільняється від відповідальності за неможливість виконання ним грошового зобов'язання. Боржник, який прострочив виконання грошового зобов'язання, на вимогу кредитора зобов'язаний сплатити суму боргу з урахуванням встановленого індексу інфляції за весь час прострочення, а також 3 % річних від простроченої суми, якщо інший розмір процентів не встановлений договором або законом. Главою 50 ЦКУ визначено підстави припинення зобов'язання, серед яких відсутня така підстава, як закінчення строку дії договору. Відповідно до статті 599 ЦКУ зобов'язання припиняється виконанням, проведеним належним чином.

У пункті 8.3 договору № 187В сторони погодили, що закінчення строку дії цього договору не звільняє сторони від виконання обов'язків, взятих на себе за цим договором, та від

відповідальності за його порушення, яке мало місце під час дії цього договору.

Відповідно до частини 1 статті 612 ЦКУ боржник вважається таким, що прострочив, якщо він не приступив до виконання зобов'язання або не виконав його у строк, встановлений договором або законом.

Враховуючи наведені положення законодавства, колегія суддів погоджується з висновком апеляційного суду про те, що **строк дії договору та строк виконання зобов'язання за договором не є тотожними, а закінчення строку дії договору не є підставою для припинення зобов'язань за договором, зокрема в частині оплати поставленого товару**, тому помилковим є твердження відповідача про відсутність підстав для нарахування продавцем пені поза межами строку дії договору № 187В за прострочення виконання зобов'язання з поставки **товару**, яке мало місце під час дії цього договору.

Отже, суди першої та апеляційної інстанцій дійшли правильного висновку про те, що факт прострочення виконання відповідачем зобов'язання з оплати товару за договором № 187В належним чином доведений та підтверджений матеріалами справи.

Колегія суддів вважає безпідставними посилання скаржника на неврахування судами факту закінчення 31.12.2016 строку дії договору № 187В, пунктом 8.2 якого встановлювався розмір пені, внаслідок чого після 31.12.2016 пеня нараховувалася позивачем неправомірно, оскільки, з урахуванням положень статті 599 та частини 4 статті 631 ЦКУ, апеляційний суд правильно зазначив, що закінчення строку дії цього договору не є підставою для припинення зобов'язань покупця з оплати переданого продавцем товару у строк, що настав до 01.01.2017, так само як ТОВ «Т» не може бути звільнене від відповідальності у вигляді пені, застосованої кредитором за порушення, яке мало місце під час дії договору.

Крім того, доводи скаржника про неправомірність стягнення пені, нарахованої поза строком дії договору, також суперечать приписам частини 6 статті 232 ГКУ, згідно з якою нарахування штрафних санкцій припиняється через 6 місяців від дня, коли зобов'язання мало бути виконано, і зазначений строк (6 місяців) жодною нормою ЦКУ та ГКУ не обмежується терміном дії договору.

Враховуючи викладене та керуючись статтями 300, 301, 308, 309, 314, 315, 317 ГПКУ, Верховний Суд постановив касаційну скаргу ТОВ «Т» залишити без задоволення. Постанова суду касаційної інстанції набирає законної сили з моменту її прийняття, є остаточною і оскарженню не підлягає.

За нагоди ознайомтеся зі статтею [«Збільшення ціни на одиницю товару на 10 % двічі за 90 днів при поставці нафтопродуктів: позиція Верховного Суду»](#).

Маєте нагоду ознайомитись та за потреби завантажити [приклад позовної заяви щодо оскарження висновку ДАСУ](#).

Публікації з прикладами та аналізом наявних судових рішень щодо різноманітних актуальних питань сфери публічних закупівель легко знайти в розділі [«Судова практика](#)

закупівель»:

НОВИНИ | СТАТТІ | ІНСТРУМЕНТИ | КОНСУЛЬТАЦІЇ | НАВЧАННЯ | ТЕНДЕРНИЙ СУПРОВІД | [Притік, k.plashchenko@radnuk.com](#) | [ВІДЕО](#)

Підписатися

ЗАМОВНИКАМ

УЧАСНИКАМ

ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ

ПРАВОВА БАЗА

ЖУРНАЛИ

КНИГИ

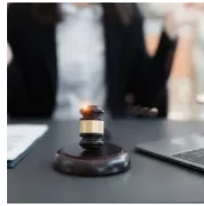
ТЕСТИ

Воєнний стан | Локалізація | Уповноважена особа | **Планування закупівель** | Конкурентні процедури | Практика АМКУ | Договір про закупівлю
Відповідальність у закупівлях | Моніторинг закупівель | **Судова практика закупівель** | Природний газ | Електрична енергія | Закупівля робіт
Експерти відповідають | Відео замовникам | Казна | Інфографіка | Оборонні закупівлі | Проекти НПА | "Допорогові" закупівлі за Особливостями

Судова практика закупівель

▼ Інфографіка
▼ Відеодопомога
^ Статті
Воєнний стан
COVID-19

Таблиця технічної специфікації переможця не містить даних про характеристику предмета закупівлі: рішення суду

СУДОВА ПРАКТИКА ДЛЯ УЧАСНИКІВ | СУДОВА ПРАКТИКА ЗАКУПІВЕЛЬ
Рішення Харківського окружного адміністративного суду від 07.03.2023 у справі № 520/4583/22. Обставини справи: за результатами моніторингу закупівлі UA-2021-10-25-006986-b Державна аудиторська...

Катерина Плащенко | [Підписатися](#) | [364](#) | 14 Березня 2023

СУДОВА ПРАКТИКА ЗАКУПІВЕЛЬ

Публікації з прикладами та аналізом наявних судових рішень щодо різноманітних актуальних питань сфери публічних закупівель

Більше важливої інформації про закупівлі під час воєнного стану читайте на порталі [RADNUK.COM.UA](https://radnuk.com.ua) у розділі [«Воєнний стан»](#).